

Regeringens proposition

1985/86: 14

om ändring i lagen (1976: 661) om immunitet
och privilegier i vissa fall, m. m. (UNHCR)

Prop.
1985/86: 14

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 3 oktober 1985.

På regeringens vägnar

Olof Palme

Lennart Bodström

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner ett avtal mellan Sverige och Förenta Nationernas Höge Kommissarie för flyktingar (UNHCR) om ett regionkontor för UNHCR i Stockholm. Vidare föreslås, som en följd av avtalet, en ändring i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall.

Propositionens lagförslag

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976: 661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Härigenom föreskrivs att bilagan till lagen (1976: 661) om immunitet och privilegier i vissa fall skall ha följande lydelse.

Bilaga (1)

Immunitet och/eller privilegier gäller för följande		Tillämplig internationell överenskommelse
Internationella organ	Fysiska personer	
2 Förenta nationerna (FN)	Medlemmarnas representanter i Förenta nationerna och personer med tjänst hos eller uppdrag av organisationen	Konvention den 13 februari 1946 rörande Förenta nationernas privilegier och immuniteter: <i>Avtal den 31 augusti och den 30 september 1985 mellan Sverige och Förenta Nationernas Högste Kommissarie för flyktingar (UNHCR) om ett regionkontor för UNHCR</i>

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag då lagen enligt uppgift på den utkom från trycket i Svensk författningssamling.

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 oktober 1985

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Petersson, Andersson, Bodström, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Thunborg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Bodström

Proposition om ändring i lagen (1976: 661) om immunitet och privilegier i vissa fall, m. m. (UNHCR)

1 Inledning

Förenta Nationernas Höge Kommissarie för flyktingar (UNHCR) inrättades år 1949 och har varit verksam sedan år 1951. UNHCR har till uppgift att bereda skydd åt flyktingar och att söka finna varaktiga lösningar i uppkomna flyktingsituationer. Dessa uppgifter söker UNHCR lösa genom att övervaka tillämpningen av internationella överenskommelser om skydd för flyktingar samt genom att främja flyktingars intressen i nationell lagstiftning. UNHCR:s verksamhet grundar sig i första hand på 1951 års FN-konvention om flyktingars rättsliga ställning (flykting-konventionen) jämte 1967 års protokoll. UNHCR har också ett nära samarbete med enskilda organisationer som verkar för flyktingar.

UNHCR har sitt huvudkontor i Genève. För att underlätta samarbetet med olika regeringar och öka informationen om flyktingar i olika länder samt bättre organisera den aktiva hjälpen till flyktingar i olika delar av världen har UNHCR vidare upprättat fältkontor i mer än 80 länder över hela världen. UNHCR:s roll i de olika länderna varierar beroende på värdlandets möjligheter att kunna hjälpa flyktingar. I industrialiserade länder är UNHCR närmast att betrakta som ett serviceorgan för myndigheterna och de frivilliga humanitära organisationerna och har således i huvudsak en rådgivande och förmedlande funktion.

I flykting-konventionen stadgas bl. a. att de fördragsslutande parterna åtar sig att samarbeta med UNHCR och fortlöpande informera om tillämpningen av konventionen. De fem nordiska länderna är de enda i Västeuropa där UNHCR inte har någon permanent representant. Från UNHCR har därför framställts önskemål om att få inrätta ett regionkontor för Norden. Med hänsyn till antalet flyktingar i de olika nordiska länderna anser UNHCR att ett kontor för Norden bör placeras i Sverige.

I ärendet har förekommit överläggningar med de övriga nordiska länderna.

Mot denna bakgrund har mellan Sverige och UNHCR, under förutsättning av riksdagens godkännande, den 31 augusti och den 30 september 1985 träffats en överenskommelse om ett regionkontor i Sverige. Överenskommelsen, som är upprättad på engelska, bör jämte en översättning till svenska fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga*.

Jag har i detta ärende samrått med statsrådet Gradin.

2 Föredragandens överväganden

Mitt förslag: Jag föreslår att riksdagen godkänner avtalet med UNHCR om ett regionkontor i Stockholm. Till följd av avtalet bör vissa justeringar göras i lagen (1976: 661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

Skälen för mitt förslag: Enligt avtalet skall UNHCR:s verksamhet i de nordiska länderna grunda sig på 35 § i FN:s flyktingkonvention (som bl. a. ålägger fördragsslutande part att tillhandahålla upplysningar beträffande flyktingars rättsliga ställning och genomförandet av konventionen), UNHCR:s stadgar samt resolutioner av FN:s generalförsamling avseende skydd och hjälp åt flyktingar och asylsökande. UNHCR:s representant skall alltid beredas möjlighet att träffa konventionsflyktingar och asylsökande. Kontorets personal beräknas bestå av en UNHCR-representant, en ställföreträdare för denne samt två biträden. UNHCR svarar för samtliga kostnader för kontoret och dess verksamhet.

Jag vill understryka att Sverige redan nu har ett mycket gott samarbete med UNHCR, såväl när det gäller dess verksamhet i allmänhet till förmån för flyktingarna i världen som vid behandlingen av enskilda asylansökningar. Möjligheten att kontakta UNHCR i Genève och på andra håll i världen för information i olika frågor utnyttjas ofta av svenska myndigheter. Dessa direkta kontakter kommer även i fortsättningen att utgöra ett centralt inslag i vårt samarbete med UNHCR. Mot bakgrund av flyktingfrågornas ökade betydelse anser jag emellertid att det är värdefullt att UNHCR upprättar ett nordiskt regionkontor. Därigenom kan kontakterna mellan å ena sidan myndigheter, enskilda organisationer och personer och å andra sidan UNHCR underlättas. Ett sådant kontor kan även få en viktig roll i opinionsbildningen kring flyktingfrågorna. Vidare kan kontoret i enlighet med flyktingkonventionens allmänna bestämmelser följa handläggningen av asylärenden och upprätthålla kontakter med myndigheter, enskilda och ombud. Jag vill här erinra om att den svenska ordningen för handläggningen av utlänningsärenden innebär att besluten fattas självständigt av de svenska myndigheterna. Jag vill vidare understryka att i den mån regionkontoret engagerar sig i enskilda ärenden under prövning i Sverige detta självfallet inte får medföra någon onödig tidsutdräkt.

Sammanfattningsvis finner jag alltså att det är värdefullt att UNHCR upprättar ett regionkontor i Stockholm. Jag föreslår därför att riksdagen godkänner avtalet med UNHCR om ett sådant kontor.

I avtalet regleras frågan om immunitet och privilegier för regionkontoret och dess tjänstemän. Det skall emellertid framhållas att dessa frågor är generellt reglerade i konventionen den 13 februari 1946 rörande Förenta Nationernas privilegier och immuniteter till vilken Sverige anslöt sig den 28 augusti 1947. UNHCR omfattas av konventionens bestämmelser i dess egenskap av ett subsidiärt FN-organ (FN-stadgans artikel 22). Det föreliggande avtalet preciserar gällande privilegier och immuniteter i förhållande till regionkontoret i Stockholm.

Enligt avtalet skall regionkontorets lokaler vara okränkbara. Samma sak gäller UNHCR-representantens bostad, liksom den internationellt rekryterade personalens bostäder. Svenska myndigheter skall visa sedvanlig omsorg när det gäller att tillförsäkra lokalerna och bostäderna säkerhet och skydd.

Regionkontoret skall av utrikesdepartementet föras upp på den s.k. diplomatlistan. Dess tjänstemän skall åtnjuta i sammanhanget sedvanliga privilegier och immuniteter. Bl. a. skall de åtnjuta rättslig immunitet för sina åtgärder i tjänsten.

Enligt 4 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall åtnjuter vissa i en bilaga till lagen uppräknade internationella organ och personer med anknytning till sådana organ immunitet och privilegier enligt vad som har bestämts i stadga eller avtal som är i kraft i förhållande till Sverige. Enligt punkt 2 i sagda bilaga gäller immunitet och privilegier för FN och medlemmarnas representanter i FN och personer med tjänst hos eller uppdrag av organisationerna. Subsidiära FN-organ nämns inte särskilt, men sådana är att betrakta som integrerade delar av FN.

Avtalet med UNHCR innehåller vissa preciseringar som går utöver bestämmelserna i 1946 års FN-konvention såvitt gäller förmåner för regionkontoret och dess personal. Bilagan bör därför kompletteras så att den täcker även avtalet med UNHCR om regionkontoret.

Den föreslagna lagändringen bör träda i kraft snarast möjligt. Bestämmelserna i avtalet mellan Sverige och UNHCR blir dock, om inte annat föreskrivs, tillämpliga som svensk lag först från den dag då avtalet träder i kraft i förhållande till Sverige (jfr prop. 1975/76:205 s. 18 f). Det åligger regeringen att kungöra tidpunkten då avtalet har trätt i kraft i förhållande till Sverige.

3 Upprättat lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom utrikesdepartementet upprättats förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Den föreslagna lagändringen är av enkel beskaffenhet. Jag anser därför att lagrådets yttrande inte behöver inhämtas.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna avtalet med UNHCR om ett regionkontor i Sverige,
2. anta förslaget till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag föredraganden har lagt fram.

AGREEMENT

between the Government of Sweden and the United Nations High Commissioner for Refugees regarding the Office of the UNHCR Representative for Nordic countries to be situated in Stockholm

The Government of Sweden and the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees

Considering that Sweden is a party to the 1951 United Nations Convention relating to the Status of Refugees and the 1967 Protocol thereto;

Considering that the Government of Sweden (hereinafter referred to as "the Government") and the United Nations High Commissioner for Refugees (hereinafter referred to as the "High Commissioner" or, alternatively, "UNHCR") have agreed to establish a Regional Office of the UNHCR (hereinafter referred to as the "UNHCR Regional Office") for Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden (hereinafter referred to as the "Nordic countries"), located in Stockholm;

Considering that the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations adopted by the General Assembly of the United Nations on 13 February 1946 (hereinafter referred to as the "General Convention"), to which Sweden acceded on 28 August 1947, is applicable to UNHCR, a subsidiary organ of the United Nations established pursuant to Article 22 of the Charter of the United Nations as an integral part of the United Nations;

Considering that it is desirable to regulate further certain matters relating to the establishment of the UNHCR Regional Office in Stockholm;

Now therefore the Government and the UNHCR have entered into this agreement through the undersigned representative of the Government and the United Nations High Commissioner for Refugees.

ÖVERENSKOMMELSE

mellan Sveriges regering och Förenta Nationernas Höge Kommissarie för flyktingar om ett kontor i Stockholm för UNHCR:s representant för de nordiska länderna

Sveriges regering och Förenta Nationernas Höga Kommissariat för flyktingar,

som beaktar att Sverige anslutit sig till FN-konventionen 1951 rörande flyktingars rättsliga ställning och till 1967 års protokoll;

som beaktar att Sveriges regering (nedan kallad "regeringen") och Förenta Nationernas Höge Kommissarie för flyktingar (nedan kallad "Högre Kommissarien" eller alternativt "UNHCR") har kommit överens om att upprätta ett regionkontor för UNHCR (nedan kallat "UNHCR:s regionkontor") för Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige (nedan kallade de "nordiska länderna") i Stockholm;

som beaktar att konventionen om Förenta nationernas privilegier och immuniteter som antogs av Förenta nationernas generalförsamling den 13 februari 1946 (nedan kallad den "allmänna konventionen") och till vilken Sverige anslöt sig den 28 augusti 1947 är tillämplig på UNHCR, ett subsidiärt FN-organ upprättat enligt artikel 22 i Förenta nationernas stadga såsom en integrerad del av Förenta nationerna;

som anser det önskvärt att ytterligare reglera vissa frågor i samband med upprättandet av UNHCR:s regionkontor i Stockholm.

Därför har nu regeringen och UNHCR ingått denna överenskommelse genom undertecknade ombud för regeringen och Förenta Nationernas Höge Kommissarie för flyktingar.

Article I

Functions

Section 1. The UNHCR Regional Office will exercise in Sweden and in the other Nordic countries the functions assigned to it by the High Commissioner pursuant to Art. 35 of the 1951 United Nations Convention Relating to the Status of Refugees, the Statute of the Office of UNHCR and the subsequent General Assembly resolutions relating to the provision of international protection and assistance to refugees and asylum-seekers.

Section 2. The Government shall – in accordance with the 1951 United Nations Convention Relating to the Status of Refugees – grant the Regional UNHCR Representative and his staff free access in Sweden to refugees falling under the UNHCR mandate and persons seeking asylum or recognition of their refugee status.

Article II

Status of the UNHCR regional office

Section 3. The premises of the UNHCR Regional Office and the residences of the Representative, his Deputy and other internationally recruited UNHCR staff shall be inviolable.

Section 4. The appropriate Swedish authorities shall exercise due diligence to ensure the security and protection of the premises of the UNHCR Regional Office and its staff.

Section 5. The UNHCR Regional Office shall have the right to import into Sweden free of tax or import duties its official vehicles, office furniture, machinery and supplies, including UNHCR public information material for distribution inside the Nordic countries.

Section 6. The UNHCR Regional Office shall be incorporated by the Swedish Ministry of Foreign Affairs into the Diplomatic list.

Article III

Facilities and services

Section 7. The Government shall assist the Regional Office in finding appropriate office premises.

Artikel I

Uppgifter

1. UNHCR:s regionkontor kommer i Sverige och de övriga nordiska länderna att utföra de uppgifter som det tilldelats av Høge Kommissarien enligt artikel 35 i FN-konventionen 1951 rörande flyktingars rättsliga ställning, stadgan för Förenta Nationernas Høge Kommissariat för flyktingar samt senare resolutioner av generalförsamlingen angående internationellt skydd och bistånd åt flyktingar och asylsökande.

2. Regeringen skall – i enlighet med FN-konventionen 1951 rörande flyktingars rättsliga ställning – bereda UNHCR:s regionale representant och dennes personal fritt tillträde i Sverige till flyktingar under UNHCR:s mandat och personer som söker asyl eller erkännande av flyktingstatus.

Artikel II

Rättslig ställning för UNHCR:s regionkontor

3. Regionkontorets lokaler och representantens, ställföreträdarens liksom den övriga internationellt rekryterade UNHCR-personalens bostäder skall vara okränkbara.

4. Vederbörande svenska myndigheter skall visa vederbörlig omsorg när det gäller att tillförsäkra regionkontorets lokaler och dess personal säkerhet och skydd.

5. Regionkontoret skall ha rätt att till Sverige utan tull eller importavgifter få införa tjänstebilar, kontorsmöbler, kontorsmaskiner och kontorsartiklar, innefattande UNHCR-material för information till allmänheten, avsett att distribueras i de nordiska länderna.

6. UNHCR:s regionkontor skall av utrikesdepartementet föras upp på diplomatlistan.

Artikel III

Lokaler och tjänster

7. Regeringen skall bistå regionkontoret med att finna lämpliga kontorslokaler.

Section 8. The competent Swedish authorities shall do their utmost to ensure that the UNHCR Regional Office is at all times supplied with the necessary public services, and that such public services are supplied on equitable terms. The UNHCR Regional Office shall enjoy telephone, radio/telegraph, telex and mail facilities on the same conditions that are normally accorded to diplomatic missions.

Article IV

Officials of the UNHCR

Section 9. Officials of the UNHCR Regional Office, irrespective of their rank or nationality, shall enjoy within and with respect to Sweden the following privileges and immunities:

(a) Immunity from legal process of any kind in respect of words spoken or written, and of acts performed by them in their official capacity, such immunity to continue notwithstanding that the persons concerned may have ceased to be officials of UNHCR;

(b) Immunity from seizure of their official baggage;

(c) Exemption from taxation in respect of the salaries, emoluments and indemnities paid to them by UNHCR;

(d) Exemption, with respect to themselves, their spouses and minor children from immigration restrictions and alien registration;

(e) Immunity from national service obligations;

(f) The same privileges in respect of exchange facilities as are accorded to officials of comparable rank forming part of diplomatic missions. In particular, UNHCR officials shall have the right, at the termination of their assignment to Sweden, to take out of Sweden through authorized channels without prohibition or restriction, their funds in the same currency and up to the same amounts as they had brought into Sweden as well as any other funds for the lawful possession of which they can show good cause;

8. Vederbörande svenska myndigheter skall göra sitt yttersta för att säkerställa att UNHCR: s regionkontor alltid har tillgång till nödvändiga offentliga tjänster och att dessa tjänster tillhandahålls på skäliga villkor. UNHCR: s regionkontor skall åtnjuta samma förmåner i fråga om telefon, radio/telegraf, telex och post som vanligen tillkommer diplomatiska representationer.

Artikel IV

Tjänstemän vid UNHCR

9. Tjänstemän vid UNHCR: s regionkontor, oavsett ställning eller nationalitet, skall inom Sverige och med avseende på Sverige åtnjuta följande privilegier och immuniteter:

(a) immunitet mot rättsliga åtgärder av varje slag såvitt avser muntliga eller skriftliga uttalanden som de gjort i egenskap av tjänstemän samt åtgärder som de vidtagit i denna egenskap. Immuniteten skall fortsätta att gälla, även om berörda personer upphört att vara i UNHCR: s tjänst;

(b) immunitet mot beslagtagande av officiellt bagage;

(c) befrielse från skatt på lön, ersättning och skadestånd som utbetalats av UNHCR;

(d) undantag för egen del, för make och minderåriga barn från invandringsrestriktioner och bestämmelser om registrering av utlänningar;

(e) immunitet mot nationell tjänsteplikt;

(f) samma privilegier i valutahänseende som beviljas tjänstemän i motsvarande ställning vid diplomatiska representationer. I synnerhet skall UNHCR: s tjänstemän ha rätt att då anställningen i Sverige upphör på laglig väg utan hinder eller restriktioner få föra ut penningmedel från Sverige i samma valuta och intill samma belopp som de införde till Sverige liksom andra penningmedel, vars lagliga innehav de kan styrka;

(g) The same protection and repatriation facilities with respect to themselves, their spouses, their minor children and other members of their households as are accorded in time of international crisis to officials of comparable rank forming part of diplomatic missions;

(h) Upon moving to Sweden at the time of first taking up their appointment the right to import for personal use, free of duty and other levies on imports, their furniture and personal effects in one or more separate shipments, including a motor vehicle.

Section 10. In addition to the privileges and immunities specified in Section 9 the Regional Representative of the High Commissioner and his Deputy, unless they are of Swedish nationality, shall enjoy, with respect to themselves, their spouses and minor children the privileges and immunities, exemptions and facilities normally accorded to diplomatic envoys of comparable rank. They shall for this purpose be incorporated by the Swedish Ministry of Foreign Affairs into the Diplomatic list.

Section 11. The privileges and immunities for which provision is made in this Agreement are granted solely for the purpose of carrying out effectively the aims and purposes of the UNHCR Regional Office. The High Commissioner may waive the immunity of any staff member whenever in his opinion such immunity would impede the course of justice and can be waived without prejudice to the interests of his Office.

Section 12. Without prejudice to the privileges and immunities accorded by this Agreement, it is the duty of all persons enjoying such privileges and immunities to respect the laws and regulations of Sweden.

Article V

General provisions

Section 13. The provisions of the General Convention shall fully apply to UNHCR, and the provisions of this Agreement shall be complementary to those of the General Convention. In so far as any provisions of this Agreement and any provision of the General

(g) samma skydd och möjligheter till reparering för egen del, för make, minderåriga barn och andra medlemmar av deras hushåll som vid internationella kriser medges tjänstemän i motsvarande ställning vid diplomatiska beskickningar;

(h) vid inflyttning till Sverige ha rätt att då de tillträder sin befattning för personligt bruk utan tull och andra införselavgifter få införa möbler och personliga tillhörigheter, innefattande ett motorfordon, med en eller flera separata sändningar.

10. Utöver de privilegier och immuniteter som anges i punkt 9 skall Høge Kommissariens regionale representant och dennes ställföreträdare, såvida de ej är svenska medborgare, jämte make och minderåriga barn åtnjuta de privilegier och immuniteter, befrielser och förmåner som vanligtvis tillkommer diplomatiska sändebud i motsvarande ställning. I detta syfte skall de av utrikesdepartementet uppföras på diplomatlistan.

11. Privilegier och immuniteter enligt denna överenskommelse beviljas endast i syfte att effektivt kunna utföra UNHCR-regionkontorets syften och ändamål. Høge Kommissarien kan häva immuniteten för en tjänsteman, då immuniteten enligt hans uppfattning skulle hindra rättvisans gång och då immuniteten kan hävas utan att skada kommissariatets intressen.

12. Alla som åtnjuter sådana privilegier och immuniteter är skyldiga att iakttä svensk lagstiftning, om detta ej inkräktar på de privilegier och immuniteter som beviljats enligt denna överenskommelse.

Artikel V

Allmänna bestämmelser

13. Bestämmelserna i den allmänna konventionen skall till fullo tillämpas på UNHCR, och bestämmelserna i denna överenskommelse skall utgöra ett tillägg till dessa. I den mån bestämmelser i denna överenskommelse och i den allmänna konventionen berör sam-

Convention relate to the same subject matter, the two provisions shall, where possible, be treated as complementary, so that both provisions shall be applicable and neither shall narrow the effect of the other.

Section 14. The Agreement shall be construed in the light of the primary purpose of enabling the UNHCR Regional Office fully and efficiently to discharge its responsibilities and fulfill its purposes.

Section 15. Consultations with respect to modifications of this Agreement shall be entered into at the request of either party. Any such modifications shall be by mutual consent.

Section 16. This Agreement may be terminated by agreement between the two parties. In the event of the UNHCR Regional Office being removed from the territory of Sweden this agreement shall, after the period reasonably required for such transfer and for the disposal of the property of UNHCR in Sweden, cease to be in force.

Section 17. This Agreement shall be approved by the Parties in accordance with their own procedures. It shall enter into force on an agreed date when the Parties have notified each other that the procedures necessary to this end have been completed.

Done at Geneva and Stockholm on 31st August 1985 and on 30th September 1985 respectively

FOR THE GOVERNMENT OF SWEDEN

Lennart Bodström
Minister for Foreign Affairs

FOR THE OFFICE OF THE UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES

Poul Hartling
United Nations High Commissioner for Refugees

ma sakfråga, skall båda bestämmelserna, där så är möjligt, anses komplettera varandra så att båda tillämpas, och ingendera skall begränsa den andras verkan.

14. Överenskommelsen skall tolkas med hänsyn till det primära syftet att göra det möjligt för UNHCR:s regionkontor att fullständigt och effektivt kunna utföra sina åligganden och uppfylla sina syften.

15. Samråd beträffande ändringar i denna överenskommelse skall hållas på begäran av endera parten. Sådana ändringar skall ske med ömsesidigt samtycke.

16. Denna överenskommelse upphör att gälla efter överenskommelse mellan de båda parterna. I händelse av att UNHCR:s regionkontor flyttas från svenskt territorium, skall överenskommelsen upphöra att gälla efter den tidrymd som skäligen erfordras för sådan flyttning och för avyttring av UNHCR:s egendom i Sverige.

17. Denna överenskommelse skall godkännas av parterna i enlighet med för dem gällande procedurer. Den träder i kraft vid överenskommen tidpunkt, när parterna har underrättat varandra om att härför erforderliga procedurer har fullgjorts.

